

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА
ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

В. В. Клименко, Л. М. Акімова, Л. М. Докієнко

ФІНАНСОВИЙ РИНОК

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

*Рекомендовано
Міністерством освіти і науки України
як навчальний посібник для студентів
вищих навчальних закладів*

«Видавництво
«Центр учбової літератури»
Київ – 2015

УДК 336.7(075.8)
ББК 65.9.26я73
К 49

*Гриф надано
Міністерством освіти і науки України
(Лист № 1/11-10453 від 08.07.2014 р.)*

Рецензенти:

Онищенко В. О., доктор економічних наук, професор Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка;

Лазаришина І. Д., доктор економічних наук, професор Національного університету водного господарства та природокористування (м. Рівне);

Бірюк С. О., кандидат економічних наук, доцент, член Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг (м. Київ).

К 49 **Клименко В. В.** Фінансовий ринок [текст] : навч. посіб. / за ред. Павлова В. І. [В. В. Клименко, Л. М. Акімова, Л. М. Докієнко] – К. : «Центр учбової літератури», 2015. – 358 с.

ISBN 978-617-673-341-6

Нині фінансовий ринок – найбільш динамічний сегмент національної економіки. З одного боку, він відкриває широкі можливості всім учасникам, забезпечуючи досягнення стійкого економічного зростання та високий рівень життя, створення ефективної економіки, отримання вигід від глобалізації. Водночас необґрунтоване зростання фінансового ринку призводить до погіршення економічного стану як окремих учасників, так і країни в цілому. Тому для успішного оперування на фінансовому ринку необхідно мати ґрунтовні знання про місце і роль фінансових ринків в сучасній ринковій економіці, яка все більше стає глобальною; інституціональну структуру сучасних фінансових ринків, моделі оптимізації портфеля фінансових інвестицій; володіти навичками аналізу інформації про стан і тенденції розвитку різних фінансових ринків та методикою оцінювання вартості та доходності різних фінансових інструментів. Саме ці питання і висвітлюються у пропонованому навчальному посібнику.

Посібник відповідає програмі дисципліни «Фінансовий ринок» та призначений для студентів, аспірантів та викладачів ВНЗ, а також стане у нагоді керівникам і спеціалістам фінансово-економічних підрозділів підприємств, інвестиційних компаній та банків, слухачам бізнес-шкіл, центрів магістерської підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації управлінських працівників.

УДК 336.7(075.8)
ББК 65.9.26я73

ISBN 978-617-673-341-6

© Клименко В. В., Акімова Л. М., Докієнко Л. М., 2015.
© «Видавництво «Центр учбової літератури», 2015.

Зміст

В.В. Клименко	Розділ 1. Фінансовий ринок: сутність, функції та роль в економіці.....	5
	1.1. Історія виникнення фінансового ринку.....	5
	1.2. Економічна природа фінансового ринку.....	7
	1.3. Фінансовий ринок і фінансові кризи.....	10
	1.4. Фінансові інструменти: визначення та їх загальна характеристика.....	15
В.В. Клименко	Розділ 2. Механізм функціонування фінансового ринку....	20
	2.1. Типологія фінансового ринку.....	20
	2.2. Суб'єкти фінансового ринку.....	23
	2.3. Моделі фінансових ринків.....	28
	2.4. Основні тенденції у розвитку сучасного фінансового ринку.....	32
В.В. Клименко	Розділ 3. Фінансові посередники.....	34
	3.1. Функції та значення фінансових посередників для розвитку економіки.....	34
	3.2. Депозитні інститути.....	36
	3.3. Контракти ощадні інститути.....	45
	3.4. Інвестиційні посередники.....	57
В.В. Клименко	Розділ 4. Регулювання фінансового ринку.....	64
	4.1. Система регулювання фінансового ринку: мета, принципи та структура.....	64
	4.2. Міжнародно-правове регулювання фінансового ринку.....	67
	4.3. Державно-правове та інституційно-правове регулювання фінансового ринку.....	73
	4.4. Регулювання фінансового ринку України.....	76
В.В. Клименко (§5.1, §5.2)	Розділ 5. Ризик та ціна капіталу.....	83
Л.М. Докієнко (§5.3)	5.1. Сутність та види процентних ставок.....	83
	5.2. Фінансові ризики: сутність, види, способи контролю та мінімізації.....	92
	5.3. Сучасні теорії ризику.....	98
Л.М. Акімова	Розділ 6. Ринок капіталів.....	105
	6.1. Ринок капіталів: сутність, функції, структура.....	105
	6.2. Облігації, їх економічний зміст та види.....	107
	6.3. Ціноутворення та доходність облігацій.....	114
	6.4. Економічна природа та особливості акцій.....	117
	6.5. Види акцій.....	123
	6.6. Ціноутворення та доходність акцій.....	131

	6.7. Депозитарні розписки	139
	6.8. Інвестиційні сертифікати.....	144
	6.9. Сертифікати фондів операцій з нерухомістю (ФОН) ...	154
В.В. Клименко	Розділ 7. Ринок похідних фінансових інструментів	160
	7.1. Ринок похідних фінансових інструментів та його особливості	160
	7.2. Фактори та тенденції розвитку ринку похідних фінансових інструментів, його учасники	164
	7.3. Форвардні і ф'ючерсні контракти.....	169
	7.4. Опціони	174
	7.5. Варанти	180
Л.М. Акімова	Розділ 8. Грошовий ринок	183
	8.1. Сутність та суб'єкти грошового ринку. Попит і пропозиція на гроші	183
	8.2. Структура та інструменти грошового ринку	192
	8.3. Характеристика облікового ринку та його особливості	209
	8.4. Характеристика міжбанківського ринку та операції на ньому	220
Л.М. Докієнко	Розділ 9. Валютний ринок	233
	9.1. Валютний ринок: сутність, функції та суб'єкти.....	233
	9.2. Валютний курс: сутність, види і способи визначення..	242
	9.3. Економічна сутність та види валютних операцій	249
	9.4. Валютне регулювання: сутність, завдання, методи та інструменти	264
Л.М. Докієнко	Розділ 10. Фондова біржа та біржові операції	274
	10.1. Фондова біржа: принципи функціонування, основні завдання та види	274
	10.2. Організація біржової торгівлі. Учасники біржових операцій	281
	10.3. Біржові операції	294
	Додатки	301
	1. Тестові завдання	301
	2. Типові ситуаційні задачі	319
	Термінологічний словник	348
	Література	354